

บทคัดย่อ(ภาษาไทย)

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ด้านศิลปะร่วมสมัยผ่านงานทัศนศิลป์
ร่วมสมัย: ชุดความรู้ผ่านการศึกษาศิลปะกรรมฝีมือ” เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (creative research) ที่มี
วัตถุประสงค์คือการค้นหากลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะพื้นบ้านผ่านงานทัศนศิลป์เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดในการ
สร้างสรรค์งานในรูปแบบใหม่ โครงการวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัยคือการศึกษารูปแบบการสร้างสรรค์และการละเล่น
ฝีมือในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยผ่านองค์ประกอบ 6 อย่าง คือเครื่องแต่งกาย หน้ากาก อุปกรณ์ประกอบ
การละเล่น ดนตรี การเคลื่อนไหว และพิธีกรรม

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการลงพื้นที่สำรวจ คณะวิจัยพบว่าฝีมือเริ่มแรกนั้นไม่ได้มี
รูปแบบชัดเจนและมีความเฉพาะตัวเหมือนปัจจุบัน หากแต่มีความแตกต่างกันไปตามการสร้างสรรค์ของผู้เล่นแต่
ละคนในการใช้วัสดุท้องถิ่นที่เหลือใช้มาสร้างเครื่องแต่งกายและหน้ากากเพื่อใช้กลั่นแกล้งผู้คนในหมู่บ้านให้เกิด
ความสนุกสนาน จากนั้นรูปแบบของการสร้างสรรค์และการละเล่นฝีมือค่อย ๆ ถูกปรับเปลี่ยนไปจนเป็น
รูปแบบที่พบเห็นในปัจจุบัน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการถูกจัดระเบียบโดยหน่วยงาน
ราชการ

คณะวิจัยเชื่อว่าช่วงเวลาที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีการใช้งานทัศนศิลป์มากที่สุดในการสร้างสรรค์และ
การละเล่นฝีมือนั้นเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การละเล่นฝีมือยังไม่ถูกจัดระเบียบและการสร้างสรรค์
หน้ากากและเครื่องแต่งกายยังไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าขาย คณะวิจัยจึงได้ทำการทดลองโดยเชิญกลุ่มตัวอย่าง
ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญทางศิลปะมาทำการทดลองสร้างสรรค์หน้ากาก เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบเครื่องแต่ง
กาย ดนตรี การเคลื่อนไหว และพิธีกรรม จากการทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะใน
แบบของตนได้ตามประสบการณ์ รสนิยม ความเชื่อ และทักษะของแต่ละคน

หลังจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคณะวิจัยได้นำสิ่งที่ได้ค้นพบมาสร้างแบบฝึกหัดเพื่อนำไปใช้กับนัก
เต้นอาชีพและได้ให้โจทย์กับนักออกแบบเสียงและนักออกแบบเครื่องแต่งกาย จากนั้นคณะวิจัยได้นำสิ่งที่ได้จาก
นักเต้นและจากนักออกแบบมาสร้างสรรค์เป็นงานแสดงร่วมสมัยหนึ่งชิ้นที่มีการพัฒนามาจากการละเล่นฝีมือ
และการศึกษาเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์เพื่อนำไปจัดแสดงต่อไป